

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Conciliarvm Omnivm Generalivm Et Provincialivm Collectio Regia

Synodvs Nicæna II. Generalis. Sub Hadriano papa I. anno DCCLXXXVII.

Parisiis, 1644

Tu En Agiois Patros Ēmōn Grēgoriu Papa Rōmēs Peri Tōn Agiōn Eikonōn
Gros Leonta ... Sancti Patris Nostri Gregorii Papae Romani De Sacris
Imaginibvs Ad Leonem Isaurum imperatorem.

urn:nbn:de:hbz:466:1-15473

ΤΟΥ ΕΝ ΑΓΙΟΙΣ ΠΑΤΡΟΣ ΗΜΩΝ
ΓΡΗΓΟΡΙΟΥ ΠΑΠΑ ΡΩΜΗΣ
ΠΕΡΙ ΤΩΝ ΑΓΙΩΝ ΕΙΚΟΝΩΝ ΓΡΟΣ ΛΕΟΝΤΑ
ΒΑΣΙΛΕΑ Ισαυρω.

ANNO
CHRISTI
787.

Hic fuit hu-
ius nominis
secundus, li-
cet a quibus-
dam non
recte Dialo-
gus appelle-
tur.

SANCTI PATRIS NOSTRI
GREGORII PAPÆ ROMANI
DE SACRIS IMAGINIBVS AD LEONEM
Isaurum imperatorem.

Epistola prima.

Πρώτη Ἐπιστολή.

LITERAS vestræ a Deo custoditæ maiestatis ac fraternitatis per augustalem Spatharocandidatum missas accepimus, imperante te indictione quartadecima; ipsius etiam 14. & 15. & 1. & 2. & 3. & 4. & 5. & 6. & 7. & 8. & 9. indictionum acceptas epistolas tuas, in sancta ecclesia repositas in limine confessionis sancti & gloriosi ac principis apostolorum Petri diligenter seruamus, vbi & Christi amantium prædecessorum tuorum qui pie imperarunt, sunt literæ. Et in decem syllabis recte ac pie, vtque imperatorem Christianorum decet, obseruaturum te ac custoditurum integre omnes sanctorum patrum nostrorum & doctorum admonitiones promissisti. Illud autem in primis præcipuum est, quod literæ tuæ, & non alienæ, sigillis imperatoris obsignatæ diligenter sunt, & accuratæ intus subscriptiones per cinnabarin propria manu tua, vt mos est imperatoribus subscribere: recteq; admodum ac religiose confessionem inculpatæ & orthodoxæ fidei

ΤΑ γράμματα τῆς ὑμετέρας Θεοφρουρήτου βασιλείας καὶ ἀδελφότητος ἐδέξαμεθα διὰ αὐγουσταλίου τοῦ Σπαθαροκανδιδάτου, βασιλεύσαντός σου εἰς τὴν πενταρεσκαδέκατην Ἰππηνέμωσιν, αὐτῆς τε τῆς ιδ'. καὶ ιε' καὶ α'. καὶ β'. καὶ γ'. & δ'. καὶ ε' καὶ ε'. καὶ ζ'. καὶ η'. καὶ θ'. ἧς Ἰππηνέμωσιν δεξάμενοι τὰς Ἐπιστολάς σου, ἀσφαλῶς διακατέχμεν ἐν τῇ ἀγίᾳ ἐκκλησίᾳ ὑποκειμένης εἰς τὸ πρεσβυτάριον τῆς κοιμήσεως τοῦ ἀγίου & ἐνδόξου καὶ κορυφαίου ἧς ἀγίων ὑποστόλων Πέτρου ὁποῦ εἰσὶ καὶ αἱ ἧς καὶ παρὰ σοῦ βασιλευσάντων βίσεως φιλοχρίτων. & εἰς τὰς δέκα συλλαβὰς καλῶς καὶ βίσεως, & ὡς πρέπει βασιλεῖ Χριστιανῶν, οὕτως ὁμολογήσας τηρεῖν & φυλάττειν ἀελλιπῶς πάσας τὰς παρανεύσεις ἧς ἀγίων πατέρων ἡμῶν & διδασκάλων. & τίως παρῶτον & ὀχάρετον, ὅτι σὲ τὰ γράμματα, & ἐκ δόλοισι, τὰς βασιλικὰς σφραγίσιν ἐσφραγισμένα ἀσφαλῶς, & ἐσωθεν ἀσφαλῶς ὑπογράψαι διὰ κινναβαρέως ἰδιόχρητοῦ σου, ὡς εἶδισαι πῶς βασιλεῖσιν ὑπογράψαι. καὶ ὁμολογήσας πάνυ καλῶς καὶ βίσεως παρὰ τῆς ἀμαρτήτου

ANNO
 CHRISTI
 787.

ἡμῶν καὶ ὀρθοδοξοῦ πίστεως· ἀλλὰ καὶ ἐγράψας· ὁ λύων καὶ καταλύων τὰ ὄρεα τῆς πατρῆων, ὅτι κατέχευε καὶ ταῦτα δεξιὰ μὲν ἐπιχαριστικῶς ὑμνοῖς ἀνεπέμπομεν πρὸς τὸ θεόν, ὅτι πάντως ἐκ τῆ βασιλείου ἐκ θεοῦ σοι δὲ δώρηται. ἐκαλῶς σου τρέχοντος, πρὸς δικαιοδωρίαι σου τὰ ὄρεα, ἐπὶ τὴν καρδίαν διέσχευεν ὡς τὸ ξόν σρεβλόν, ἐκ εἰς τὰ ὄπισθ' ἀπέβλεψας; Ἐπὶ δὲ καὶ ἐνιαυτῶν χάριτι θεοῦ καλῶς πεποιθίσθαι, ἐκ εἰς μνήσκειν τὰς ἀγίας εἰκόνας ἐκ ἡγάγης· νῦν δὲ λέγεις, ὅτι εἰδώλων τύπον ἀναπληροῦσι, καὶ ὅτι πρὸς σκοπιωῦντες αὐτὰς, εἰδώλοισιν ἐπιπέσει καὶ ἀφαιρέσει αὐτὰς, καὶ τελείως ἀφαιρέσει ἡμῶν καὶ ἐκ ἐφοβήσῃς τὸ κρίμα τῆς θεοῦ, τὰ σκάνδαλα ἐλθεῖν εἰς τὰς καρδίας τῆς ἀνθρώπων οὐ μόνον πρῶτον, ἀλλὰ καὶ ἀπίστον, παρατρέλλει δὲ σοὶ ὁ Χριστὸς, μὴ σκάνδαλιζειν ἕνα τῶν μικρῶν, καὶ διὰ τῶν μικρῶν σκάνδαλου εἰς τὸ πῦρ τὸ αἰώνιον ἀπέχεσθαι· καὶ σὺ ὅλον τὸ κόσμον ἐσκάνδαλισας, ὡς μὴ βουλόμην θάλασσαν ὑποσπῶμαι, καὶ κελυῖν ἀπολογίαν δοῦναι; καὶ ἐγράψας, ὅτι οὐ δεῖ σκοπιωεῖν χροποίηται, καὶ πᾶν εἶδος καθ' ὁμοίωμα, κατὰ ὅσον εἶπεν ὁ θεός, μήτε ἐν οὐρανῶ, μήτε ἐπὶ τῆς γῆς· καὶ ὅτι πληροφόρησόν με, ὡς ἡμῖν παρέδωκε σέβεισθαι καὶ σκοπιωεῖν χροποίηται· ἀλλὰ ὁμολογῶ, ὅτι θεοδνομοθεσία ἐστὶν. καὶ διὰ τῆ, ὡς βασιλεὺς καὶ κεφαλὴ τῆς Χριστιανῶν, ἐκ ἡρώσεως γνωστικῶς ἔχοντας πείρω· καὶ παρ' αὐτῶν πληροφορηθῶμαι εἶχες, δι' αὐτῶν ὁ θεός χροποίηται· πρὶν ἢ συμφορῶν, καὶ συγχύσαι, καὶ σωταρῶσαι τῶν

* in. in. 17.

nostræ edidisti, sed & scripsisti, eum qui * soluit ac dissoluit terminos patrum, execrandum esse. Cumque isthæc accepissemus, gratiarum actionis hymnos Deo offerebamus, quod a Deo tibi plane donatum esset imperium. Et cum recte curreres, quis auribus tuis insonuit, & cor peruertit velut arcum prauum, & in ea quæ a tergo sunt respexisti? Decem annos Dei benignitate recte ambulasti, neque sacrarum imaginum mentionem fecisti: nunc autem eas dicis idolorum locum implere, atque illos qui eas venerantur, idololatrias esse; teque ad eas euertendas penitusque delendas conuertisti: neque iudicium Dei reformidasti, cum scandala in hominum corda, non fidelium modo, sed & infidelium, ingruerent. Atqui denuntiat tibi Christus, ut ne vnum de pusillis scandalizes, & ob exiguum scandalum in ignem æternum immissum iri: at tu mundum totum scandalizasti, ut qui mortem nolis subire, atque infelicem rationem reddere? Scripsisti autem non esse manufacta veneranda, nec ullam effigiem ad similitudinem effictam, sicut dixit Deus, neque in cælo, neque in terra: & demonstra mihi quis tradiderit veneranda & adoranda esse manufacta, tum ego Dei esse mandatum fatebor. Quare vero, tamquam imperator & caput Christianorum, sapientes non percontatus es, qui experientia pollent; & ab ipsis edoceri potuisses, propter quæ manufacta Deus hæc dixerit; priusquàm confunderes & comisceres humiles

* rescindit & destruit

Pf. 77.

Luc. 17.

Exod. 20.

populos atque conturbares? Verumtamen tu sanctos patres nostros ac doctores reiecisti ac repudiasti, & foras amandasti, quibus manu propria scriptisque tuis te pariturum, eosque fecuturum promisisti. Scriptura nostra, lux & salus nostra, sancti ac Deo pleni patres & doctores nostri sunt; & hoc sex in Christo Synodi nobis tradiderunt, & tu eorum testimonia non accipis. Necessè habemus crassa tibi & indocta scribere, ut indoctus es & crassus, sed vera tamen virtutem ac veritatem Dei in se continent. Per Deum te obtestamur, ut arrogantiam deponas & superbiam, qua circumfluis, multaque cum humilitate sincere nobis aures accommodes. Flectat animum tuum Deus ad veritatem sermonum suorum efficacitate. Propter idololatras enim, qui terram promissionis occupabant, verba faciebat, qui animalia aurea & argentea ligneaque, & omnem creaturam adorabant, & volantes aues omnes; ac dicebant: Isti sunt dii nostri, & alius Deus non est. Propter hæc manufacta diaboli noxia & execranda dicebat Deus, ne ea adoraremus. Nam quia sunt manufacta quædam ad ministerium & gloriam Dei, cum peculiarem populū suum Hebræorum sanctificatum introducere vellet, prout ante Deus Abraham, Isaac, & Iacob promiserat se terram illis promissionis daturum, & possessores ac heredes possessionum idololatrarum * illos redditurum, ac gentes illas concisurum, penitusque deleturum,

* Ifraelitas

ταπεινοὺς λαοὺς; ὁμῶς σὺ ἀπίσω, καὶ ἠρνήσω, καὶ ἔξεβαλες ἐξω τῶν ἁγίων ἡμῶν πατέρας καὶ διδασκάλους, οἷς ἰδοὺ χεῖρας καὶ ἐγραψάμενος ἀμολόγησας πέθεισαι καὶ ἀκολουθεῖν. ἡ γραφή ἡμῶν, καὶ τὸ φῶς, καὶ ἡ σωτηρία ἡμῶν, ὁ ἅγιος καὶ θεοφόρος πατήρ καὶ διδάσκαλος ἡμῶν τῶν ἁγίων, καὶ αἱ ἐν χερσίν ἐξουδοὶ παρέδωκαν ἡμῖν, καὶ οὐ σφραδίζη ἀπὸν τὰς μέντοιχας. αἰάγκω ἐχόμεν γραψάμεν σοι παχέα καὶ ἀπαίδευτα, ὡσαύτῃ εἰ ἀπαίδευτὸν καὶ παχὺς. ἀλλ' ὅπως δυνάμεν καὶ ἀλλήθην θεοῦ εἶρησι. σφρακαλοδμήσε δια τὸν θεόν, ἀπορρίψασθαι τὴν ὑψηλοφροσύνην καὶ ὑπερηφάνειαν τὴν περικειμένην σοι, καὶ μὴ πολλῆς ταπεινώσεως χεῖλαισαι ἡμῖν γνησίως τὴν ἀκρόασίν σου. Ἐπίδοι σε ὁ θεὸς εἰς τὴν ἀλήθειαν, δι' ἣν ἐλάλησε. διὰ τὸ τῶν εἰδωλολατρῶν διελέγετο, τῶν εἰκατομητῶν εἰς τὴν γῆν τῆς ἐπαγγελίας· οἷπρ' ἠεροσεκνώου (ἡσά χρυσῶν, ἔδεγχε, καὶ ἐλίνα, καὶ πῦσαν ἢ κήσιν ἠεροσεκνώου, ἔπαντα τὰ πεπόμενα ὄρνεα· καὶ ἐλεγον· οὐτοί εἰσιν ὁ θεὸς ἡμῶν, ἔ' ἄλλος θεὸς ἐκ ἐστὶ. διὰ ταῦτα τὰ χροποίντα ἔ' διαβόλου, τὰ ἑπιβλαβῆ καὶ ἑπιπικατέστα, ἐλεγον ὁ θεὸς μὴ ἠεροσεκνώεσθαι. ὅπρ' ἂν εἰσι χροποίντα εἰς ὑπερηφάνειαν καὶ εἰς δόξαν θεοῦ, ὡς βουλομένης ὁ οὐρακὸν ἀντὶ λαὸν ἠγιασμένον τῶν Ἑβραίων εἰσαγαγεῖν, καθὼς ἠεροσεκνώεσθαι ὁ θεὸς τῶν Ἀβραάμ, ἔ' Ἰσαὰκ, καὶ Ἰακώβ, δυνῶν αὐτοῖς τὴν γῆν τῆς ἐπαγγελίας, ἔ' ποιῆσαι τῶν Ἰσραηλῆταις κτήσας ἔ' κληρονόμοις τῶν κτημάτων τῶν εἰδωλολατρῶν, καὶ σωτρίσαι, καὶ τελείως ἐξαλεῖψαι τὰς γνησίας ἐκείνας,

ANNO CHRISTI 787.

ὅτι ἐμίθων τὴν γῆν καὶ τὴν ἀέρα ἐν τῆς παρανομίας αὐτῶν ἐπαραστήθη, κατέλεξεν ὁ θεός, καὶ παρενοφάλιζεν τὸ λαὸν αὐτῶν, ἵνα μὴ ἐμπέσωσιν εἰς τὰ πρῶτα κινήματα αὐτῶν. εἰς τὴν Ἰσραηλίτικὴν λαὸν δύο ἀνδρας ἐξελέξατο ὁ θεός, ἑ ἀλόγησεν αὐτῶν καὶ ἠγάσεν, ἵνα ἔργα χρυσοποιήσῃ ἐργάζωνται, ἀλλ' εἰς δόξαν ἑ ὑπερτίαν θεοῦ, εἰς μνημόσιον τῆς γενεῶν αὐτῶν. Ὁ Βεζελεὴλ λέγων, ἑ Ἐλιαβ τῆς πατρὸς Φυλῆς τῆς Δαν. λέγων ὁ θεός τῷ Μωϋσῇ· λαξέδουσι πλάκας δύο λιθίνας, καὶ φέρε μοι. ἑ λαξέδουσι ἠγάγε· καὶ ἐγραψεν ὁ θεός τῷ ἰδίῳ δακτύλῳ ἑ δέκα καὶ ζωποιοῖς καὶ ἀθανάτοις λόγοις. εἶτα λέγων ὁ θεός· ποιήσον χερουβὶμ ἑ σεραφὶμ, καὶ ποιήσον τρεῖς πύλας, καὶ περικύβητον ἑσωθεν ἑ ἔξωθεν· καὶ ποιήσον κιβωτὸν ἑξ ἑύλων ἀσπίτων, ἑ ἐμβαλλε τὰ μαρτύρια σου εἰς τὴν κιβωτὸν, εἰς μνημόσιον τῆς γενεῶν ἑμῶν· ποτέστι, τὰς πλάκας, τὴν σάμνον, τὴν ῥάβδον, τὸ μάννα, ἑ ἄρα εἰς ταῦτα ἑ εἶδη καὶ ὁμοιωματα χρυσοποιήτα, ἢ οὐχί; ἀλλὰ εἰς δόξαν ἑ ὑπερτίαν θεοῦ. ὁ Μωϋσῆς ἐκείνος ὁ μέγας φόβῳ σιωπῶν, ἑ δὲ τῶν ἰδῶν εἶδος καὶ ὁμοίωμα, μήπως πλανηθῆναι, ἑ ἄρα ἐκάλει τὸν θεόν, λέγων· κύριε, δεῖξόν μοι σεαυτὸν γινώσκῳ, ὡς ἰδῶ σε. ἑ ὁ θεός ἀπεκρίνατο· ἐὰν ἰδῆς με, ἑδοθηθήσῃς· ἀλλὰ διαβηθὶ δια τῆς ὀπίης τῆς πέτρας, καὶ ὄψῃ τὰ ὀπίδια μου. ἑ δεῖξεν αὐτῷ ὁ θεός ἐν ὄραματι τὸ ἑδοθηθῆναι κρυμμένον μυστήριον ἑξ ἑ αἰῶνων καὶ ἑξ ἑ γενεῶν. ἀλλ' ἑξ ἑ τῆς ἡμετέρας γενεῶν ἐν τοῖς ἐσχάτοις καιροῖς ἑδεῖξεν ἡμῖν ἑαυτὸν φανερόν, καὶ τὰ ὀπίδια καὶ τὰ ἑμπαροῦσιν, ὅλοτελῶς.

quia terram & aerem iniquitate sua, quam perpetraverant, contaminarant, prædicebat Deus, ac præmuniebat populum suum, ne in eorum adorationes prolaberentur. In populo Israelitico viros duos selegit Deus, ac benedixit eos & sanctificavit, ut opera manufacta fabricarentur, verum ad gloriam & ministerium Dei, in monumentum generationū ipso-
Exod. 31.
 rum; Bezeleel inquam & Eliab ex prima tribu Dan. Dixit Moyfi Deus: *Precide tabulas duas lapideas, & affer mihi. cumque præcidisset, aduexit: & digito suo decem & viuifica & immortalia verba scripsit Deus.*
Exod. 34.
 Deinde, fac cherubim & seraphim, inquit Deus, & fac mensam, ac deaurato intus & foris: & arcam fac de lignis imputribilibus, & impone testimonia tua in arcam in memoriale generationum vestrarum; hoc est, tabulas, vnam, virgam, manna. Sunt hæc figuræ ac simulacra manufacta, an non? verumtamen ad gloriam & ministerium Dei. Moyses ille magnus timore correptus cum figuram vellet & simulacrum intueri, ne forte erraret, orabat Deum dicens: *Ostende mihi teipsum manifesto, ut videam te. & respondit Deus: Si videris me, morieris; sed ascende per foramen petrae, & videbis posteriora mea. Ostendit ei Deus in visione mysterium a faculis absconditum & a generationibus. Verum nostrarum generationum ætate in nouissimis temporibus manifestum se ipsum, & posteriora simul & anteriora perfecte nobis ostendit.*
Exod. 35.

Cum vero genus hominum in perpetuū perire vidisset Deus, figmenti sui misertus, filium suum ante sæcula genitum misit: & de cælis descendens, in ventrem virginis Mariæ ingressus est, cum in eius utero verum lumen eluxisset; & feminis loco lumen factum est caro: & in Iordane fluuii baptizatus est, & nos quoque baptizauit. Indiciorum nobis pignora dare cœpit, ne fallamur; & Hierosolymam ingressus, in coenaculo sanctæ & gloriofæ Sion in mystica coena sacrum nobis corpus suum apposuit, & precioso nos sanguine suo potauit. Illic & pedes nostros lauit, & cum ipso bibimus & comedimus, & ipsum manus nostræ contrectauerunt, & familiaris noster est factus, & manifestata nobis est veritas, & error & caligo qua circumfusi eramus, aufugit, & e medio sublata est; atque in omnem terram exiuit sonus eius, & in fines orbis terræ verba eius. Cœperunt ab vniuerso terrarum orbe homines velut aquilæ aduolantes Hierosolymam venire, prout in euangeliiis dixit Dominus: *Vbi fuerit corpus, illic congregabuntur & aquilæ.* Christus autem cadauer, aquilæ in sublimi volantes, religiosi sunt homines & Christi amantes. Qui Dominum cum vidissent, prout viderant, spectandum ipsum proponentes depinxerunt: cum Iacobum fratrem Domini vidissent, prout viderant, spectandum ipsum proponentes depinxerunt: cum Stephanum protomartyrem vidissent, prout viderant, spectandum ipsum pro-

Matth. 24.

ὅτι δὲ εἶδεν ὁ θεὸς τὸ γένος τῶν ἀνθρώπων εἰς τέλος ὑποκείμενον, σπλαγχνισθεὶς εἰς τὸ ἴδιον πλάσμα, ἔξαπέστειλε τὸ υἱὸν αὐτοῦ παρὰ αἰώνων γεννημένον. Ἐκατελεύτησεν ἐν τῇ οὐρῶν, εἰσῆλθεν εἰς τὴν κοιλίαν τῆς ἀγίας παρθένου Μαρίας, ἐκλάμησεν τὸ φῶς τὸ ἀληθινὸν ἐν τῇ μήτρᾳ αὐτῆς, καὶ τὸ φῶς αὐτῆς σάρκα ἐγένετο. καὶ ἐβαπτίσθη εἰς τὴν Ἰορδάνην ποταμὸν, καὶ ἐβάπτισεν καὶ ἡμᾶς. ἤρξατο δοῦναι ἡμῖν ἐνέχεσθαι γνώσεσθαι, ἵνα μὴ πλανώμεθα. καὶ εἰσελθὼν εἰς τὰ Ἱεροσόλυμα, εἰς τὸ ἑσπεριον τῆς ἀγίας καὶ ἐνδόξου Σιών, εἰς τὸ μυστικὸν δεῖπνον ἐβέβαλεν ἡμῖν τὸ ἄγιον αὐτοῦ σῶμα, καὶ ἐπόπισεν ἡμᾶς τὸ ἴμιον αὐτοῦ αἷμα. ἐπεὶ δὲ εἶδον πόδας ἡμῶν ἐν τῇ, ἔσυνεπιόμην ἔσυνεφάρομην αὐτῶν, ἔαί χεῖρες ἡμῶν ἐψηλάφησαν αὐτῶν, καὶ γνώσεσθαι ἡμῶν ἐγένετο. ἔφρασεσθαι ἡμῖν ἡ ἀλήθεια, ἔη πλάνη ἔη ἀχλὺς ἡ περικειμένη ἡμῖν ἐξέφυγε ἔαφαιρῆς ἐγένετο. ἔεις πᾶσαν τὴν γῆν ἐξῆλθεν ὁ φθόγγος αὐτοῦ, ἔεις τὰ πέρατα τῆς οἰκουμένης τὰ ῥήματα αὐτοῦ. ἤρξαντο δὲ τὸ δόξασθαι τῷ κόσμῳ ἀνθρώποι πετόμενοι ὡς αἰετοὶ εἰς τὰ Ἱεροσόλυμα παρεγγίνεσθαι, καθὼς εἶπεν ὁ κύριος ἐν τοῖς διαβηλαῖς. ὅπου τὸ πλάσμα, ἐκῆσυναχθήσονται καὶ αἰετοὶ. ὁ Χριστὸς δὲ τὸ πλάσμα, αἰετοὶ ὑψηλοπετεῖς ἀποστέβεις καὶ φιλόχριστοι ἀνθρώποι. ἰδόντες κύριον, καθὼς εἶδον, ἰσότησαντες ἐζωγράφησαν. ἰδόντες Ἰακώβον ἀδελφὸν τοῦ κυρίου, καθὼς εἶδον, αὐτοῦ ἰσότησαντες ἐζωγράφησαν. ἰδόντες ἑσπεριον στέφανον, καθὼς εἶδον, αὐτοῦ ἰσο-

ANNO CHRISTI 787.

ρήσαντες ἐζωγράψωσαν. καὶ κατ' ἔπος, ἰδόντες τὰ πρῶτα τῆς μορφῆς τῆς ἐκχυσάντων τὸ αἷμα ὑπὲρ Χριστοῦ, ἐζωγράψωσαν καὶ θεωρήσαντες λοιπὸν ἐν ὅλῳ τῷ κόσμῳ ὁ αὐθροποι, ἀφέντες τὰς πρῶτον κινήσεις ἔ διαβόλου, ταύτας πρῶτον κινήσαν ἐλατρωτικῶς, ἀλλὰ ἑπιπικῶς. ποῖόν σοι φαίνεται, βασιλεῦ, δικαίον, ταύτας τὰς εἰκόνας πρῶτον κινῆσαι, ἢ τὰς τῆς πλάτης τῆς διαβόλου; ἐν τῇ ἑρρισιᾷ ἔ Χριστοῦ εἰς τὰ Ἱεροσόλυμα, Αὐγάρους ὁ τότε κρατῆς ἔ βασιλεύων εἰς τὴν πόλιν τῆς Ἐδεσίων, ἀκούων τὰς θαυματουργίας ἔ Χριστοῦ, ἔγραψα τῷ Χριστῷ ἑπιστολῶν καὶ ὁ Χριστὸς ἀπέστειλεν ἰδιοχείρως ἀντήρα φων, καὶ τὸ ἄγιον καὶ ἐνδοξον αὐτῶν πρῶτον. καὶ εἰς ἐκείνῳ τῷ ἀχροπολίτην πέμψον, καὶ ἴδεν· πλήθη λαῶν τῶ ἀνατολικῆς ἐκεῖ συναθροίζονται, καὶ προσεύχονται. ἔ ἄλλα πολλὰ ἀχροπολίτην τῶ αὐτῶν εἰσιν, ἀπὸ διακατέχουσι τὰ φιλίχρῆσι ἐκείνην ἐκείνην ἐκείνην τῶ ἀχροπολίτων, ἀπὸ καθ' ἡμέραν * προσκυνῶν, καὶ πρῶτον νεῖς; διὰ τὴν πατέρα ἔ κυρίου Ἰησοῦ Χριστοῦ οὐχ ἰσοροδοῦν καὶ ζωγραφοδοῦν; ὅτι ἐκ οἰδαμῶν, τίς ὅστιν, ἔ θεοῦ φύσιν ἀδιώατον ἰσορήσαι ἔ ζωγραφήσαι. ἔ εἰ ἐξασπῆδα καὶ ἐγνωσάμην, καθὼς τῷ υἱὸν αὐτῶν, καὶ κείνον ἀνείρημῶν ἰσορήσαι καὶ ζωγραφήσαι, καὶ ἵνα κακείνου τῶ χρεστικῆς εἰδωλον ἔποικαλῆς. μὲν τῶν ἑσῶν ἔ ὡς ἀδελφοὶ ἐν Χριστῷ, εἰσελθε πάλιν εἰς τὴν ἀλήθειαν, ὅθεν ἔξῆλθες. ἔποικαλῶν τὴν ὑψηλοφροσύνην, ἔ τὸ πείσμα σου κατέρησον, καὶ γὰρ παντὶ καὶ πανταχοῦ, καὶ διανέσπον οἱ ἐσκαυδαλισας ἔ ἀπετύφλωσας· καὶ εἰς οὐδὲν αὐτῶν ἔχης, uersum, cosque quibus offendiculo fuisti, erige, quosque excœcasti :

ponentes depinxerunt : & ut vno verbo dicam , cum facies martyrum , qui sanguinem pro Christo fuderant , vidissent , depinxerunt : & his conspectis deinceps in toto terrarum orbe homines , diaboli adorationibus derelictis , has exhibuerunt non latria , sed habitudine . Num tibi iustum videtur , imperator , has imagines venerari , an erroris diabolici ? Cum Hierosolymis ageret Christus , Augarus , qui tum temporis dominabatur & rex erat vrbis Edeffendorum , cum Christi miracula inaudiisset , epistolam scripsit ad Christum ; qui manu sua responsum , & sacram gloriosamque faciem suam ad eum misit . Itaque ad illam non manufactam imaginem mitte , ac vide : congregantur illic orientis turbæ populorum , & orant : & aliæ multæ sunt tales manufactæ , quas Christi amantes peregrinantium cœtus conferuant , qui ad spectacula eiusmodi conflunt , quæ quotidie * veneraris & circumspicis . Cur tandem patrem Domini Iesu Christi non oculis subiicimus ac pingimus ? quoniam quis sit non nouimus , Deique natura spectanda proponi non potest ac pingi . Quod si eum intuiti essemus ac nouissemus prout filium eius , illum quoque spectandum proponere potuissemus ac pingere , ut & illius imaginem idolum appellares . Obtestamur te tamquam fratres in Christo , ingredi rursus ad veritatem , vnde exiisti ; excute spiritus elatos , & pertinaciam tolle , atque ad omnes scribe quoquo-

* ἢ. ἡμέρας
* ἢ. πρῶτον
* ἢ. πρῶτον

* f. venerabilis, & contemnis? ex Gr.

tametsi præ nimia tua stupiditate illud pro nihilo habes. Nouit caritas Christi : quando templum sancti principis apostolorum Petri ingredimur, & sancti pictam imaginem contemplantur, compunctione percellimur, & instar imbris pluente celo lacrymæ nostræ funduntur. Christus visum cæcis restituit; tu eos qui recte videbant, excæcasti, & obstaculo illis fuisti, tametsi pro nihilo istud habes; & imperitos reddidisti, rectumque hominum cursum interrupisti, ac precibus ipsos priuasti, & vigiliarum loco atque assiduitatis & studii erga Deum, in somnum & dormitationem & incuriam humiles populos deuoluisti * ac præcipites egisti. Et dicis nos lapides & parietes ac tabellas adorare. Non ita est, vt dicis, imperator, sed vt memoria nostra excitetur, & vt stolidi & imperita crassaque mens nostra erigatur, & in altum prouehatur per eos, quorum hæc nomina, & quorum appellationes, & quorum hæ sunt imagines; & non tamquam deos, vt tu inquis; absit: non enim spem in illis habemus. * Ac si quidem imago sit Domini, dicimus: Domine Iesu Christe fili Dei succurre & salua nos. sin autem sanctæ matris eius, dicimus: Sancta Dei genitrix Domini mater intercede apud filium tuum verum Deum nostrum, vt saluas faciat animas nostras. sin vero martyris: Sancte Stephane, qui pro Christo sanguinem tuum fudisti, qui vt protomartyr loquendi confidentiam habes, intercede pro nobis. Et de quouis martyre, qui passus est martyrium, ita dicimus, tales

διὰ τὴν πολλὴν σου ἀναμαρτυρίαν. οὐδὲν ἢ ἀγάπη τῆς Χειροῦ, ὅτε εἰσέλθωμεν εἰς τὸ ναὸν τῆς ἀγίου κορυθαίου Πέτρου, καὶ θεωρήσωμεν τὴν ζωγραφίδην τῆς ἀγίου, εἰς καταπύξιν ἐρχόμεθα, & ὡσπερ ὑετός ἐκ τῆς τῆς ἀέρος βροχῆς, οὕτω τὰ δάκρυα ἡμῶν καταχέονται. ὁ Χειρὸς δὲ τυφλοὺς ἀνέβλεψε· σὺ δὲ καλῶς βλέποντας ἀπετύφλωσας, καὶ ἐνεπόδισας, καὶ εἰς οὐδὲν αὐτῶν ἐχῆς· & ἀπαμεινύεις ἐποίησας, καὶ τὸν καλὸν δρόμον τῆς ἀμωσθέντων ἐνεκοψας, καὶ τῆς βίχων αὐτῶν ἀπέστρησας, καὶ αὐτῶν ἀργυριῶν καὶ ποροσδρείας καὶ σουσοδῆς τῆς πατρὸς θεοῦ, εἰς ὑπνοὺς καὶ νυσταγμοὺς & ἀμελείας δὲ ταπεινοὺς λαοὺς κατέρραξας καὶ ἀπεκεφάλισας. καὶ λέγεις, ὅτι πέτρας & τοίχους & σάνδια ποροσκυνοῦμεν. οὐχ ὡς λέγεις, δὲ βασιλεὺς, ἀλλ' εἰς ὑπόμνησιν ἡμῶν, & εἰς διέγερσιν, & τὸ νοῦν ἡμῶν σαμὸν & ἀπαίδευτον καὶ παχυντὸν ἀνω ἀναφέροντα, δι' ὧν τὰ ὀνόματα, καὶ δι' ὧν ἡ ἰσχυρία, & δι' ὧν οἱ χερσὶ κτῆρες· οὐχ ὡς θεοὺς, ὡς λέγεις σὺ· μὴ γινώσκοντες τὴν ἐξουσίαν τῶν εἰδώλων εἰς αὐτὰ. καὶ εἰ μὲν δὲ εἰκὼν τῆς κωλοῦ, λέγομεν· κύριε Ἰησοῦ Χειρὸς υἱὸς θεοῦ, βοήθησον, & σώσον ἡμᾶς. εἰ δὲ τῆς ἀγίας αὐτῆς μητρὸς, λέγομεν· ἀγία θεοτόκε μήτηρ κωλοῦ, πρόσθεν σου εἰς τὸν σου δληθινὸν θεὸν ἡμῶν, εἰς τὸ σώσαι τὰς ψυχὰς ἡμῶν. εἰ δὲ μάρτυρος· ἀγίε Στέφανε, ὁ ἐκχύσας τὸ αἷμα σου ὑπὲρ Χειροῦ, ἔχων μαρτυρίαν ὡς πρωτομάρτυς, πρόσθεν σου ἡμῶν. καὶ ἰπὶ πάντων μάρτυρων μάρτυρησάντων οὕτω λέγομεν. ποιῶντας

* & capite truncasti.

βίχας

ANNO
 CHRISTI
 787.

ὡς γὰρ ἀποπέμπομεν δι' αὐτῶν ἐκ ἐ-
 σιν, ὡς λέγεις, βασιλεῦ, θεοὶ ἑσῶν
 μάρτυρας ὀνομάζοντες. ἀπόστρεψον τὰς
 ἐννοίας σου τὰς κακὰς· μὴ τῶμαί
 σοι· καὶ ῥύσαι τὴν ψυχὴν σου ἀπὸ τῆς
 σκιδυδάλων καὶ ἀπὸ κατασχόντων λαμ-
 βαίεις ἀπὸ ὅλου τοῦ κόσμου· ὅτι καὶ τὰ
 μικρὰ παιδία κατὰ παύροις σου γέθη-
 σον εἰς τὰς διατριβὰς τῆς σοιχείων, καὶ
 εἶπέ· ὅτι ἐγὼ εἰμι ὁ καταλυτὴς ἔτι δὴ
 κηρὸς τῆς ἐκόνων· καὶ θύξας τὰς πνακί-
 δας αὐτῶν εἰς τὴν κεφαλὴν σου ῥί-
 ψοις, καὶ ὅτι ἐκ ἐπαυδύσης ἕσπε
 τῆς φρονίμων, παιδευθῆσιν ἕσπε τῆς
 ἀφρόνων. ἔγραψας, ὅτι Οὐζίας ὁ βασι-
 λεὺς τῆς Ἰουδαίων μετὰ ὀκτακοσίους
 ἐνιαυτῶν ἔξηραξε τὸν χαλκὸν ὁ-
 φιν ἐκ τοῦ ναοῦ, καὶ γὰρ μὴ ὀκτακο-
 σίους ἐνιαυτῶν ἔξηραξεν τὰ εἰδωλα
 ἐκ τῆς ἐκκλησιῶν. ἄλλως καὶ Οὐζίας
 ἀδελφὸς σου ἦν, καὶ τὸ σὸν πνεῦμα εἶ-
 χε, καὶ ἑσῶν τότε ἱερεὺς ἐπυραίνησεν ὡς περ
 σὺ. ἐκεῖνον γὰρ ὁ φιν ὁ ἠγιασμένον
 Δαβὶδ εἰσήγαγεν εἰς τὸν ναὸν μὴ τῆς
 ἀγίας κιβωτῆ. πῶς ἦν ἡμεῖς, εἰ μὴ
 χαλκῶμα ἠγιασμένον ἕσπε τῆς θεοῦ διὰ
 ἑσῶν τότε ἀρρώστου τῆς ἑσῶν δακνομήτοις
 ἕσπε τῆς ὀφειῶν; ἵνα δὴ χθὴ τοῖς λαοῖς
 ὁ ἕσπε τῶν πλῶν ἀμδρόμων εἰς τὸ
 πρῶτον πλάσμα τὸ πλάσθην ἕσπε τῆς
 θεοῦ, ὁ Ἀδάμ καὶ τὴν Εὐά, αὐτὸ
 τῆς ἀμδρωτῶν εἰς ἵασιν κατέστησε. σὺ
 ἠκαθὼς εἰμαυχῆ, εἰς ἑσῶν ὀκτακοσίους
 χρόνοις ἔξεβαλεις ἐκ τῆς ἐκκλησιῶν
 τὴν βίλογισμ καὶ τὸν ἠγιασμένον τῆς
 μδρτύρων, ἕσπε ὡσεὶ κελαρὸς ἀμολόγησας
 τὰ πρῶτα, πρῶτος, καὶ ἐκ ἐκ πν
 αἰδῆτικῆς ἕσπερον ἠίδιοχέρως ἕσπερα-
 ψας, ἔθηκες ἑσπε τῆς κεφαλῆν σου τῆ
 καταρῶν αὐτῶν. ἠδελήσμεν καὶ ἡμεῖς

per illos preces offerimus : nec
 ita est uti dicis imperator, quasi
 deos martyres appellemus. A-
 uerte cogitationes tuas malas,
 te obtestor ; & libera animam
 tuam a scandalis & execrationi-
 bus, quibus ab vniuerso mundo
 incesseris, quandoquidem vela
 puerulis paruis illuderis. Obito
 scholas eorum qui elementis
 imbuuntur, & dic: Ego sum e-
 uerfor & persecutor imaginum:
 & confestim tabellas suas in ca-
 put tuum proiciant, quodque a
 sapientibus minime doceri po-
 tuisti, ab insipientibus edoce-
 bere. Sic ad nos scripsisti: Ozias
 rex Iudæorum post annos o-
 ctingentos serpentem æneum e
 templo eiecit ; ego vero post
 annos octingentos idola ex ec-
 clesiis eieci. Vere & Ozias fra-
 ter erat tuus, & eadem erat qua
 tu pertinacia præditus, illius-
 que temporis sacerdotibus vim
 afferebat, vt tu facis. Illum si-
 quidem serpentem sanctifica-
 tus David vna cum arca sancta
 in templum inuexit. Quid e-
 nim illud erat, nisi consecratum
 a Deo æramentum, propter
 eos qui tum ægri erant & a ser-
 pentibus læsi? vt populis de-
 monstraretur is, qui primo fig-
 mento a Deo formato Adamo
 & Euæ peccatum suggererat,
 ipsum in medelam peccatorum
 cōstituit. At tu, prout gloriaris,
 post annos demum octingentos
 benedictionem ex ecclesiis eie-
 cisti, ac martyrum sanctifica-
 tionem ; & sicuti recte initio
 confessus es, data opera, non ex
 aliqua necessitate: postremo au-
 tē manu propria subscribens, in
 caput tuum ipsorum execratio-
 nē detorsisti. Voluimus & nos,

4 Reg. 18.
 Hic vide-
 tur error ex
 lapsu me-
 moria.

utpote qui facultatem & potestatem atque auctoritatem a S. Petro principe apostolorum habemus, tibi poenam irrogare: sed quoniam in teipsum execrationem ingessisti, tibi habeto illam cum consiliariis tuis, quos complecteris. Qualem, quaeso, aedificationem & cursum eorum qui recte currebant, interrupisti? Nouit caritas Christi. Nos ipsi cum ecclesiam ingredimur, & miraculorum Domini Iesu Christi picturas contemplamur, & sanctae matris eius Dominum Deumque nostrum lactentem in vlnis habentis, angelosque circumstantes, ac ter sanctum hymnum canentes, non sine compunctione regredimur. Ecquis enim non compungitur & luget similiter (intuens) & vasa lauacri, & sacerdotes in orbem circumstantes, & mysticam coenam, & cæcorum illuminationem, & Lazari exsuscitationem, & leprosi ac paralytici curationem, recubitus in herba, cophinos, sportas, & reliquias, montis Thabor transfigurationem, crucifixionem Christi, sepulturam eius & resurrectionem, sanctam ascensionem, & Spiritus sancti descensum? Quis picturam Abrahamæ cernens, & gladium pueri ceruicibus imminentem, non compungitur & collacrymatur? & in vniuersum omnes Domini passiones? Expediret tibi, imperator, duobus propositis, vt hæreticus potius, quam persecutor & euerfor historiarum & picturarum, imaginum & passionum Domini appellareris. Atqui malum est minimeque commodum, te hæreticum appellari:

ὡς ἔχοντες τὸ κύριος καὶ τὴν θεοσιδὸν ἔπι πλὴν αὐθεντικῶν ἐκ τῆς ἀγίου Πέτρου τῆς κορυφαίου διωθῆσαι σοὶ ἑπισημία. ἄλλ' ἐνθα ἑαυτῶν πλὴν καταρῶν δέδωκας, μὲν ἔχων αὐτῶν μὴ τῆς συμβεβηκότων σοὶ, οὐς ἀπειλήσει. ἀρεὰ ποίῳ οἰκοδομῶν ἔδρόμον τῆς καλῶς δραμόντων ἐπέκοιτας; οἶδεν ἡ ἀγάπη τῆς Χριστοῦ ἡμεῖς αὐτοὶ εἰσερχόμενοι εἰς τὴν ἐκκλησίαν, ἔδωροῦντες τὰς ἰσοεῖας τῆς θαυματουργιῶν τῆς κυρίου Ἰησοῦ Χριστοῦ, ἔπῃς ἀγίας ἀρετῆς μὴδὲς ἐχούσης εἰς τὰς ἀγκάλας τῆς κύνων καὶ θεῶν ἡμῶν γαλουραῶντα, καὶ τῶν ἀγγέλων κύνων ἰσαμύνοις καὶ βοῶντας τῆς περὶ σάβιον ἕμνον, οὐ χωρεῖς κατανύξιος ἄξεργόμεθα. καὶ πῶς γὰρ οὐ κατανύσεται, ἔκλαμει ὁμοίως, καὶ τῶν βαπτιστήρας, καὶ τῶν ἱερέων κύνων ἀπεισῶντας, καὶ τὸ μυστικὸν δεῖπνον, ἔπῃς τυφλῶν πλὴν αἰθέλων, καὶ Λαζάρου πλὴν ἔχερσιν, καὶ τῆς λεπεροῦ ἔπῃς ἀλαλιτικοῦ πλὴν ἴασιν, ἔπῃς τῆς γόρτου τὰς ἀνακλίσεις, τῶν κοφίνων, ἔπῃς τὰς σπυρίδας, καὶ τὰ περὶ εὐαγγέλια, τῆς θαλασσοῦ ὄρους πλὴν μεταμόρφωσιν, πλὴν σάβωρον τῆς κυρίου, πλὴν ταφῶν αὐτοῦ ἔπῃς πλὴν ἀνάστασιν, πλὴν ἀγίαν ἀνάληψιν, καὶ πλὴν τῆς ἀγίου πνεύματος ἔπῃς κάθοδον; πῶς ὁρῶν πλὴν ἰσοεῖαν τῆς Ἀβραάμ, ἑπι κειμένω πλὴν μάχαρῶν εἰς τὸν τραχηλὸν τῆς παιδίου, οὐ κατανύσεται καὶ δακρυεῖ; ἔπῃς ἀπλῶς πάντα τὰ παθήματα τῆς κυρίου; σπυρίδας σοὶ, βασιλεῦ, τῆς δύο περὶ κειμένων, ἀρετικῶν σε ὀνομάζονται, ἢ διώκτες ἔπῃς καταλυτῶν τῆς ἰσοεῶν καὶ ζωραφῶν τῆς εἰκόνων καὶ παθμάτων τῆς κυρίου. ἄλλὰ κακόν, ἔπῃς ὁρῶν τὸν ἀρετικῶν σε ὀνομάζονται.

ANNO CHRISTI 787.

ANNO
 CHRISTI
 787.

ἀλλ' ἐγὼ σοι λέγω, διὰ τὴν ὁ αἰρετικὸς
 γνωστὸς λέγεται, ὅτι ὀλίγοις ὅστις γνω-
 στός, καὶ οὐ πολλοῖς· καὶ τὰ σκανδαλα
 δυσκολα, καὶ ἐμπεπλεγμένα τὰ νοή-
 ματα ἔδιδασκρίτα· καὶ οἱ δογματί-
 ζοντες, καὶ μὴ ἔχοντες ταπεινώσιν, ἐκ τῆς
 ἀγνωσίας ἔκ τῆς σκοπιώσεως αὐτῶν,
 διὸς πῆλοισι· καὶ οὐ ποσοδον ἢ κατὰ-
 κρισις αὐτῶν, ὡς περὶ τὸ σὺν. οὐ τὰ θεω-
 ρουήματα ἔβλεπόμενα ὡς Φῶς, Φα-
 νερός ἰδίωξας, καὶ ἐγύμνωσας τὰς
 ἐκκλησίας τῆς θεοῦ· ἄσπερ ὁ ἄγιοι πα-
 τῆρες ἐπέδυσαν καὶ ἐκόσμησαν, οὐ δ' ἐξέ-
 δυσας καὶ ἀπεγύμνωσας· καὶ ὅτι γε ποιό-
 τον ἔχων δεχηρία, ὁ κῆρυξ Γερ-
 μανὸν λέγω ὁ ἀδελφὸν ἡμῶν καὶ
 συλλειτουργόν. πούτω ὡφείλες ὡς πα-
 τὴρ ἔδιδασκάλω συμβουλεύεσθαι,
 καὶ ὡς παλαιῶν καὶ ἔχοντι πείρῳ καὶ τῆν
 ἐκκλησιαστικῶν, ἀλλὰ ἔτῆν πολιτικῶν
 πραγμάτων. ἀλλ' ἵπ' ὁ ἀνὴρ σήμερον
 ἐννεπύκοντα πέντε ἐνιαυτῶν, ἕσπουρ-
 γῶν ἐκάτω πατειαρχίᾳ ἔβασιλεί·
 ἀδιδόχος δὲ ἐγύμνωτο διὰ τὴν χρησι-
 μότητα τῆν ἀμφοτέρων πραγμά-
 των. ἔδωκεν αὐτῶν ἔχον εἰς πλῆρῶν σου,
 ἐκείνου ἠκούσας τῆς παρανόμου μῶρου
 Εφέσου τῆς ἡοῦ Αψιδρόου, καὶ τῆν ὁ-
 μοίῶν αὐτῶν. ὁ γὰρ κῆρυξ Γερμανός, καὶ
 ὁ πότε πατειαρχὴς κῆρυξ Γεώργιος,
 πληροφορήσαντες καὶ πείσαντες Κωνσταν-
 τῖνον υἱὸν Κωνσταντος, πατέρων Ιουστινια-
 νος, γράψαι πρὸς ἡμᾶς ἐν Ρώμῃ, ἔ-
 γραψαν ἡμῖν ἐνωμότως, ἔδωκεν ἡμῖν
 ἔδωκεν δόξα εἶλαι ἡμᾶς χρησίμοις ἀν-
 θεσφόροις, ἵνα γνήσιμα οἰκουμένην σω-
 δος· καὶ ὅτι οὐ μὴ συγκαταδῶ αὐτοῖς ὡς
 βασιλεῖς, καὶ θεοκρατικῶς λαλήσω,
 vniuersalem Synodum congregandam viros vtilis mitteremus: neq;
 cum illis, inquit, tamquam imperator fedebo, aut imperiose loquar,

Concil. Tom. 19.

verum tibi ego referam quam
 ob causam. Hæreticus notus di-
 citur, quando paucis est notus,
 & non multis: & difficilia sunt
 offencicula, sententiæque in-
 tricatae, neque diiudicari facile
 possunt: itemque qui doctrinam
 spargunt, & qui humilitate
 præditi non sunt, ob imperi-
 tiam atque cæcitatem ipsorum
 statim labuntur: neque tanti cri-
 minis illi sunt, quanti tu, dam-
 nandi. Tu ea quæ cognita sunt
 & spectata vt lumen, aperte in-
 fectatus es, & ecclesias Dei de-
 nudasti: quas sancti patres con-
 uestierant & ornarant, tu spoli-
 iasti atque denudasti; tametsi
 talem habebas pontificem, do-
 minum inquam Germanum fra-
 trem nostrum & comministrum.
 huius debebas tamquam patris
 ac doctoris & tamquam senio-
 ris, multa que rerum cum eccle-
 siasticarum, tum ciuiliū ex-
 perientia pollentis, consiliis ob-
 temperare. Annus etenim ag-
 git hodie vir ille nonagesimum
 quintum, singulis patriarchois &
 imperatoribus inseruiens: per-
 petuoque fuit occupatus, quod
 vtrisque rebus gerendis mirifi-
 ce utilis & aptus esset. Illum igitur
 omittens lateri tuo adiunge-
 re, improbum illum Ephesium
 Apfimari filium, eiusque simi-
 les audisti. Cum enim dominus
 Germanus, quique tum tem-
 poris patriarcha erat dominus
 Georgius, suggestissent persua-
 sissentque Constantino Con-
 stantis filio, Iustiniani patri, vt
 Romam ad nos scriberet, sic in-
 terposito iureiurando scripsit
 ad nos, & nobiscum egit, vt ad

C ij

sed tamquam vnus ex illis ; & prout statuerint pontifices, ego exequar ; & eos qui recte loquuntur, admittemus ; eosque qui male loquuntur, expellemus, & exiliis relegabimus. Si pater meus quidpiam ex intermerata puraque fide peruerterit, ego primus illum anathematizabo. tum nos Deo bene volente misimus : & cum pace sexta Synodus celebrata est. Scis imperator, sanctæ ecclesiæ dogmata non imperatorum esse, sed pontificum, quæ tuto debent dogmatizari. Idcirco ecclesiis præpositi sunt pontifices a reipublicæ negotiis abstinentes : & imperatores ergo similiter ab ecclesiasticis abstineant, & quæ sibi commissæ sunt, capeffant. Consilium autem Christi amantium imperatorum & piorum pontificum virtus est vna, quando cum pace atque caritate res administrantur. Scripsisti vt Concilium vniuersale cogeretur : & nobis inutilis ea res visa est. Tu persecutor es imaginum, & hostis contumeliosus & euersor. celsa, nobis hoc largire vt taceas : tum mundus pace perfruetur, & scandala cessabunt. Finge nos te audisse, & ex vniuerso terrarum orbe pontifices congregatos esse, senatumque ac consilium sedisse : vbi est Christi amator ac pius imperator, qui de more in senatu sedere debet, & eos qui recte loquuntur, munerari ; eosque qui aliena a veritate blaterant, amandare ; cum tu imperator vacilles ac barbaros imiteris? Non animaduertis hunc tuum conatum, quo aduersus imagines infurrexisti, facinus esse turbulentum & in-

δὴλ' ὡς εἰς ἑξ' αὐτῶν· καὶ κατὰς συμβιβαζονται ὁ θεοσεβῆς, ἐπιβιβάζω, καὶ εὖ καλῶς λέγοντας διέξιμεθα, καὶ εὖ κακῶς λέγοντας ἐκδιώξομεν, & ἕξοις ἀφ' ἀπέμφομεν. ἐὰν ὁ πατήρ ὁ ἐμὸς διέσφραξέ π' τῆς ἀμωμήτου πίστεως καὶ καθαρῆς, ἐγὼ παρ' αὐτὸν ἀναδεμαπίζω. καὶ τοῦ χάριτι ἀπέσειλαμεν· καὶ μετ' εἰρήνης ἐχθροῦ ἢ ἐπιτιμωδοῦ, οἶδας, βασιλεῦ, ὅτι τὰ δόγματα τ' ἀγίας ἐκκλησίας οὐχὶ βασιλέων εἰσὶν, ἀλλὰ τῶν θεοσεβῶν, & ἀσφαλῶς διέλοισι δόγματ' ἕσθαι. διὰ τῆτο ὁ θεοσεβῆς παρ' ἀπέμφομεν εἰς τὰς ἐκκλησίας, ἀπέμφομεν τῶν δημοσίων παρ' ἀμωμάτων· καὶ ὁ βασιλεῦς ὁμοίως ἀπέμφομεν τῶν ἐκκλησιαστικῶν, & ἐχθροῦ τῶν ἐγκρατεσιμένων αὐτοῖς. ἢ συμβουλία δὲ τῶν φιλοχρίτων βασιλέων καὶ τῶν δισέβων θεοσεβῶν μία διώμας ὅστιν, ὅταν μετ' εἰρήνης καὶ ἀγάπης τὰ παρ' ἀμωμάτων διοικῶν, ἐχθροῦ, ἢ αὐτοῦ οἰκουμένη σωδοῦς χήνηται· & ἡμῖν ἀπεσοφορον ἐφάνη παρ' αὐτοῦ. σὺ εἶ ὁ διώκτης τ' εἰκόνων καὶ ὑβρεσῆς & καταλυτής. ἐνδοῦ, καὶ τ' σιωπῆ σου χάρισι ἡμῖν & ὁ κόσμος εἰρηνώσῃ, & τὰ σκάνδαλα παύσονται. σὺ τοῦ ὅτι ἐπικουσαμεν σου, καὶ σωθησόμεθα ἀπὸ πάσης τ' οἰκουμένης ὁ θεοσεβῆς, & ἡ σύλλητος & ἡ βουλή ἐκάτισε· ποδ' ὁ βασιλεῦς ὁ φιλόχριστος & δισέβης, ὁ παρ' αὐτῶν ὁ φείλων καθίσταται εἰς τ' βουλήν, καὶ εὖ καλῶς λέγοντας φιλοτιμώσεται, & εὖ ἐξω τ' ἀληθείας ἀποδιώξαι, σοδ' ὁ βασιλέως ἀπαυῶτος καὶ βαρβαρίζοντος ἐπ' οἶδας, ὅτι τ' ἐχθροῦ, ὅτι εἰρήνη τῶν ἀγίων εἰκόνων, ἀκαταστασίας καὶ ἀλα-

ANNO
CHRISTI
787.

ANNO CHRISTI 787.

ζουείας & υπερηφανίας βέτι; ἡ δὲ ἐκ-
 κλησιῶν τῶν θεοῦ βασιλέω εἰρηνῶν ἐζου-
 σῶν, σὺ τὰς μάχας & τὰς ἐχθρας & τὰ
 σκάνδαλα σιωπῆσθαι. παύσον ἢ ἡσύ-
 χασον, & σιωπῶν ἡρεῖα ἐκέσθαι. γε-
 γονοῦν παντὶ ἢ πανταχοῦ εἰς πᾶν οἰκου-
 μένῳ, οὐδὲ ἐσκανδαλισίας, ὅτι Γερμα-
 νὸς ὁ πατριάρχης Κωνσταντινουπόλεως
 ἠμάρτην εἰς τὰς εἰκόνας, ἢ Γρηγόριος
 ὁ πάππας Ρώμης· καὶ ἡμεῖς ἀμέεμνον
 σε ποιήσομεν, ὡς τὸ ἀμύρπας τῆ σφάλ-
 ματός σου, ὡς λαβόντες πᾶν ὄξοισίω
 ἀπὸ θεοῦ λυεῖν τὰ οὐράνια & τὰ ἐπίγεια.
 μάρτυς βέτιν ὁ θεός, ὅσας ἐργαζίας ἡμῶν
 ἐπιστολάς εἰς τὰ ὄψα ἢ εἰς τὰς καρδίας τῆ
 βασιλευσίνων τῶν δυνάσεως σιωπῆσθαι,
 εἰρηνῶν ἀντιπρὸς πᾶν ψυχῶν
 σου, καὶ ἐπαμυνῶντες καὶ μεγαλυνῶν-
 τές σε, κατὰ τὸ ἐκχωροῦμεν σε πολὺ ὀ-
 μῆρον τὸ πρῶτον. διὰ τὸ ἐπὶ τὰ λαυ-
 ράτα σου κατεδέξαντο, κατὰ τὸς πρῶτος
 βασιλευσίνων ἡμῶν, & ταῦτα οὐ πᾶν τὸ κα-
 κῶν ἐχρήσθησαν τῶν εἰκόνων, ἢ ἐποίησας,
 ἀνυποκρίτους. ὅτε τὸ ἔμαδον & ἐπληροφο-
 ρήθησαν, ὅτι ἀπέστειλας τῶν Ιουβίνων τῶν
 Σπαθαροκανδιδάτων εἰς τὰ Χαλκο-
 πωρατεῖα εἰς τῶν σωτήρα καταλῶσαι &
 κατακλῶσαι τῶν λεγόμενον τῶν Αντιφω-
 νητοδ, ὅπου & πολλὰ θαύματα γεγέ-
 νασιν, ἀνρέθησαν ἐκείνη ζωαῖνας (ἡλώ-
 ξια) & μυροφόροι, ὡς ἀκαλοῦσαι τῶν
 Σπαθαροκανδιδάτων· μὴ & μὴ, λέγου-
 σαι, ποιήσον ταῦτα. & μὴ δεξάμενος τὸ
 ὡς ἀκλήσιν αὐτῶν, σήσας πᾶν κλίμακα
 ἀνῆλθε, & τρεῖς τύφας μὴ τὸ ἀξίνης εἰς
 τὸ πρῶτον τῶν χειρῶν τῶν σωτήρος,
 ἰδοῦσαι αἱ ζωαῖνας, & μὴ φέρουσαι τὸ
 παρανομίαν, σὺρεσαι πᾶν κλίμακα,

solens & superbum? Cum ec-
 clesiae Dei alta pace fruerentur,
 tu pugnas & odia & scandala
 fuscitasti. Cessa & quiesce, tum
 Synodo minime opus erit. Scri-
 be ad omnes, & in quascumque
 regiones orbis terrarum, qui-
 bus offendiculo fuisti, Germa-
 num patriarcham Constanti-
 nopolitanum, & Gregorium
 papam Romanum circa imagi-
 nes peccasse; & nos ab hac cura
 quietum te praestabimus, ne
 peccatum aut lapsus ullus sit tuus,
 utpote qui a Deo potestatem
 & caelestia & terrena soluendi
 acceperimus. Testis est Deus,
 quascumque misisti ad nos epi-
 stolas, auribus cordibusque re-
 gum occidentis obtulimus, pa-
 cem illorum tibi ac beneuolen-
 tiam concilians, teque lau-
 dantes ac mirifice efferentes,
 prout te antea conuersantem
 intuebamur. Idcirco etiam lau-
 rata tua receperunt, ut reges a
 regibus honore affici conue-
 nit; idque cum nondum incœ-
 ptum hoc conatumque tuum,
 quo aduersus imagines insurre-
 xisti, audiuisset. Cum vero di-
 dicerunt, certioresque sunt fa-
 cti, te Iouinum Spatharocan-
 didatum ad Chalcopratia misisse
 ad euertendum & confringen-
 dum Salvatorem, qui appella-
 tur Antiphonetæ, ubi & mira-
 cula multa fiunt, inuentæ sunt
 illic mulieres zelo succensæ, &
 illarum æmulæ quæ vnguenta
 ferebant, quæ Spatharocandi-
 datum orarunt: Ne, obsecra-
 mus, ne hoc facias, aiebant. Il-
 le vero preces earum non ad-
 mittens, erecta scala conscen-
 dit: cumque ter securi faciem imaginis Salvatoris percussisset, hoc vi-
 dentes mulieres, & iniquum illud facinus non ferentes, attracta scala

fustibus concisum illic necarunt. Tum tu mali æmulator missis satellitibus mulieres necio quot illic occidisti, astantibus vtilibus viris Romanis, & ex Francia, ex Vandalis, ex Mauritania, ex Gotthia, & vt generatim dicam, ex toto interiori occidente. Cum autem aduenissent, & in suis regionibus singuli iuuenilia tua pueriliaque facta narrassent: tunc proiecta laurata tua conculcarunt, & faciem tuam conciderunt, ac delectu habito Longobardi & Sarmatæ, ceterique qui ad septemtrionem habitant, miseram Decapolim incurfionibus infestarent, ipsamque metropolim Rauennam occuparunt, & eiectionis magistratibus tuis, proprios constituere magistratus; & vicinas nobis sedes regias, ipsamque Romam sic tractare statuerunt, cum tu nos defendere minime possis. Et hæc ob imprudentiam ac stultitiam sustinuiti. At enim nos perterrefacis, aisque: Romam mittam, & imaginem sancti Petri confringam; sed & Gregorium illinc pontificem vincitum adduci curabo, sicut Martinum * Constantinus adduci iussit. Scire autem debes ac pro certo habere, pontifices qui pro tempore Romæ extiterint, conciliandæ pacis causa federe tamquam parietem intergerinum, septumque medianum orientis & occidentis, ac pacis arbitros & moderatores esse: quique ante te fuerunt imperatores in hoc componendæ pacis certamine deludarunt. Quod si nobis insolenter insultes, & minas intentes; non est nobis necesse tecum in certa-

* Constantinus

καὶ δότυμπανίσασαι αὐτὸν, ἐκεῖ τὸ παφῶ αὐτῷ ἐποίησαντο. σὺ δὲ ὁ ἡλωτῆς τῶ κακοῦ, πέμψας, ἐκ οἰδαπόσας γυναικῶν ἐφόνθους ἐκέεσε, παλαιμύρον αὐθροπὸν χρησίμων δὸτὸ Ρώμης, δὸτὸ Φραγκίας, δὸτὸ Οὐανδαλῶν, δὸτὸ Μαυριτανίας, δὸτὸ Γοθίας, & Θεμελικῶς εἰπεῖν, δὸτὸ πάσης τῆς ἐσωτῆρας δύσεως. ὅταν δὲ ἦλθον καὶ ἔξηγήσαντο ἕκαστος πρὸς τὴν ἰδίαν χώραν τὰ νεωτέραια σου καὶ παλαιὰ ἔργα, τότε ῥίψαντες τὰ λαυρατὰ σου κατεπάτησαν, & αἰασαφῶ τῶ πρῶτου σου ἐποίησαντο καὶ στρατολογήσαντες ὁ Λογιστῶν καὶ ὁ Σαρμάται, & ὁ λοιπὸν τῶ ἐκέεσε, ὁ Βορράν, κατέδραμον τὴν ἐλευνίω Δεκαπολίω, καὶ αὐτὴν τὴν μητρόπολιν Ραβέννης παρέλαβον, καὶ εὐὲν ἀρῶνταί σου ἐδίωξαν, καὶ ἰδίους ἀρῶντας κατέστησαν. καὶ βούλονται & τὰ προσαπαρκακίδια ἡμῶν βασιλεία, καὶ τὴν Ρώμην οὕτω ποιῆσαι, σοὶ μὴ διωαμύρου ἡμῶς ἐκδικῆσαι. καὶ ταῦτα δὸτὸ ἀνεγκασίας καὶ ἀπροσωπῆς ὑπέστης. ἐκφοβεῖς δὲ ἡμῶν, καὶ λέγεις. ὅτι δόποσελαδ ἐν Ρώμῃ, καὶ τῶ ἀγίου Γεώργου τὴν εἰκόνα κατακλάσω. ἀλλὰ καὶ Γρηγόριον ἐκέεσε δρχιερέα δεδεδυμένον ἀνακομίσω, καθὼς Κωνσταντίνος Μαρτῖνον ἐποίησε. καὶ ὀφείλεις γινῶναι καὶ πληροφορηθῆναι, ὅτι δρχιερεῖς, οἱ καὶ καιρὸν ἐν Ρώμῃ διὰ τὴν εἰρηνίω κατέχονται, τῆς ἀνατολῆς καὶ τῆς δύσεως μεσποτιχον καὶ μεσοφραγμα τυχεῖοντες, τὴν εἰρηνίω βεβαίωσι. & ὁ πρὸ σοὶ βασιλεῖς ἔπον εἶχον ἀγῶνα τῆς εἰρηνῆς. ἐὰν γῶσθα βαρβῆ, καθὼς λέγεις, & ἀπειλῆς ἡμῶν ὑποβάλλης, ἐκ ἐχθρῶν ἀνάγκη μῶ

ANNO
 CHRISTI
 787.

σοδ παλαίειν. εικοσιπταρα σταδια υ-
 ποχωρήσθ' ο δρχιερβύς Ρώμης εις τιν
 χωρον Καμπανίας· και υπαγε, δια-
 ξ(Φ) εδν ανέμοις. ο παρ' ημῶν δρχιε-
 ρεύς Μαρτίνος δια τιν ειρηνικῶν εκαθε-
 ζετο παρεκαλων· δια τοδο ο κακό-
 φρον ενεινος Κωνσταντῖνος ο βεβλαμ-
 μῆρος εις τα δόγματα τῆς αγίας τελα-
 δος, και συμπαρελθων τοις τότε αιρε-
 τικοις δρχιερβύσι ποῖς παροικηραμμέ-
 νοις, Σεργίω και Παύλω & Πύρρω,
 πέμφας κη αρπάσας, τυραννῶν αιτηγν
 αυτην εις τὸ Βυζαντιον, & πολλοῖς πει-
 σιχίσας αυτην κακοῖς εδωκεσεν. δλλα
 & εις Μαξιμον (Φ) μοναχοντα, και (Φ)
 τουτου μαθητην Αναστασιον πολλα κα-
 κα ενεδειξατο, κη εις εδωκεας επεμ-
 ψεν εν Λαζικη· & Κωνσταντῖνος ο εδο-
 ριστας αυτους ενεκρωσθη, & εν τῇ αμδρπα
 αυτῆ απεθανε. Νεζευξιος γδ ο τότε κό-
 μης τ' πομπῆς αυτῆ, πληροφορηδεις εν
 τ' Σικελίας επισκοποιον, οπι αιρετικος
 εστιν, εσω εις τὸ ιερον (Φ) ταφον αυτῆ ε-
 ποιησατο, και εν τῇ αμδρπα αυτῆ επε-
 λειωσθη. (Φ) μακαλειον Μαρτινον μω-
 τυρει η πόλις, εν η εδωκεσθη, Χερσιω-
 νος & Βοσπορου, & ολος ο Βορρας, & οι
 οικηταρες τῆ Βορρα, εις τὸ μνημα αυτῆ
 καταπερτεροντες, κη τας ιδοσας λαμβωνον-
 τες. αυτοι & ημας κνεμος τ' οδον Μαρ-
 τινῆ πορβυθιυαι· δλλα δια τιν πολλ-
 λων ωφελειαν εδωκεν (ζησαι & επι-
 ζησαι, βη πασα η δυοσις εις τιν ημετε-
 ραν αποβλεπει ταπεινωσιν. ει ουχ η-
 μεις τοιοδοποι, δλλ ενεινοι μεγαλιω πι-
 σιν εχοισιν εις ημας, & εις ον επαγγελ-
 λη καταλδοσαι και αφημισαι (Φ) χα-
 ρακτηρα τῆ αγίου Πέδρου, ον αι πασαι
 βασιλειαι τ' δυσεως θεον ετηχον εχου-
 Petri, quem omnia occidentis regna velut deum terrestrem habent.

men descendere. ad quatuor &
 viginti stadia secedet in regio-
 nem Campaniæ Romanus pon-
 tificex : tum tu vade, ' ventos
 persequere. Prædecessor noster
 Martinus pontifex ad pacem
 cohortans sedebat : idcirco ma-
 lignus ille * Constantinus de fi-
 de sanctæ Trinitatis male senti-
 tiens, & hæreticis pontificibus
 proscriptis adstipulans, Sergio
 & Paulo & Pyrrho, missis fatel-
 litibus rapuit illum, & Byzan-
 tium tyrannica violentia abdu-
 xit, multisque malis obsessum
 in exilium amandavit. Quin
 etiam Maximo monacho & hu-
 ius discipulo Anastasio mala
 multa exhibuit, & Lazicam in
 exilium misit. At * Constanti-
 nus qui eos relegarat, interfe-
 ctus, & in peccato suo mortuus
 est. Nezeuxius enim qui tum
 comes obsequii eius erat, ab e-
 piscopis Siciliæ certior factus
 hæreticum eum esse, ipsum int-
 us in templo trucidavit, & in
 peccato suo interiit. Beatum ve-
 ro esse Martinum testatur ciui-
 tas Cherfonis, in quam relega-
 tus est, & Bosphori, totiusque
 septemtrio & incolæ septem-
 trionis, qui ad monumentum
 eius accurrunt, & curationes ac-
 ciipiunt. Atque vtinam Dei mu-
 nere nobis contingat, vt per
 Martini viâ incedamus: tamen si
 ob plebis vtilitatem viuere vo-
 lumus & superuiuere; quando-
 quidem occidens vniuersus ad
 humilitatē nostram conuertit
 oculos: ac licet tales non simus
 nos, illi tamen magnopere nobis
 confidunt, & in eum, cuius de-
 nuntias te imaginem euersurū
 atque deleturum, sancti scilicet

* Constan-
 tius

* Constan-
 tius

Quod si hoc velis experiri, plane parati sunt occidentales vlcifici etiam orientales, quos iniuriis affecisti. Verumtamen per Dominum te obsecramus, a iuuenilibus ac puerilibus factis auertere. Scis Romam vlcifici imperium tuum non posse, nisi forte solam urbem propter adiacens illi mare ac nauigia. Ut enim ante diximus, si ad quatuor & viginti stadia Roma fuerit egressus papa, nihil tuas minas extimescit. Vnū est quod nos male habet, quod agrestes & barbari mansueti fiant, & tu mansuetus contra agrestis & ferus. Totus occidens sancto principi apostolorum fide fructus offert. Quod si quospiam ad euertendam imaginem miseris sancti Petri, vide, protestamur tibi, innocentes sumus a sanguine quem fufuri sunt; verum in ceruices tuas & in caput tuum ista recident. Nuper siquidem ab interiori occidente preces illius, quem Septetum appellant, accepimus, qui vultum expetit nostrum Dei gratia, & vt ad impartendum ei sanctum baptismum illuc proficiscamur: ac ne socordia negligentiaque nostrae ratio nobis reddenda sit, ad iter nos accingimus. Deus autem timorem suum in cor tuum immittat, & te ad veritatem conuertat ab iis quae in mundum perperam inuexisti: tuasque literas quamprimum accipiam, quae nobis tuam annuntient conuersionem. At is qui de caelis descendit Deus, & in vterum sacrae virginis Dei genitricis propter nostram salutem intravit, inhabitet in corde tuo, citoque abigat eos qui te

σι. καὶ εἰ τὸ πολὺ δόκιμα σου, ὅπως ἐκδηλοῦσαι ἔχουσιν ὁ τῆς δύσεως ἔσθ' ἀνατολικούς, οἱ δὲ ἰδύσασαι. ἀλλὰ πρὸς ἀκαλοδύσει διὰ τὸ κύριον, ἵππ' ἔσθ' ἐκ τῆς νεωτερικῶν σου ἔπιδικῶν ἔργων. οἶδας ὅτι τὴν Ρώμην τὸ βασιλεῖόν σου ἀμύνασαι οὐ δύνασαι, εἰ μὴ μόνον τὸ πόλιον, διὰ τὴν πρὸς ἀκαλοδύσει αὐτῆς ἀλάσταν καὶ τὰ πλοῖα. ὡς πρὸς ἐπιπορευθῆναι, εἰ εἰκοστίσασα σταδία ἐξέλθῃ ὁ πάπας ἀπὸ Ρώμης, οὐδὲν πρὸς τὴν αὐτῆς ἐν θλιβομένη, ὅτι ἄγριοι καὶ βάρβαροι, ἡμεροὶ ἐχθρόντο καὶ σὺ ὁ ἡμέρος, ἀγροὶ καὶ ἀνῆμερος. πᾶσα ἡ δύσις καρποφείας πρὸς πρὸς φέρει τῶν ἀγίων κορυφαίων. ἔειπέ μιν πνας ἵππ' ἀταλῦσι τῆς εἰκόνας τῆς ἀγίου Γεώργιου, βλάπτε, πρὸς ἀκαλοδύσει αὐτῆς, ἀπὸ οἱ ἡμεῖς τῆς ἀμαρτιῶν ἔσθ' ἐν, ὡς μέλλουσιν ἐκχεῖν εἰς δὲ τὸ πρὸς ἀκαλοδύσει σου, ἔειπέ τὸ κεφαλῆ σου πᾶντα. ἔσθ' ὡς γὰρ ἐξέλθῃ καὶ πρὸς ἀκαλοδύσει ἀπὸ τῆς ἰσότητος δύσεως τῆς λεγομένης Σεπτετῶν, ποδοῦπος τὸ πρὸς ἀκαλοδύσει ἡμῶν χεῖρὶ τοῦ θεοῦ, ἐπὶ τῶν δουῶν τὸ ἀγίων βαπτισμα, τὰ ἐκεί πορβύθειαι. καὶ ἵνα μὴ τὸ ἀμελείας καὶ τῆς ἀκαλοδύσει ἡμῶν λόγον μέλλωμεν ἀπαρτεῖσθαι, ἵππ' τὴν ὁδὸν πρὸς ἀκαλοδύσει αὐτῆς. ὁ δὲ θεὸς βάλῃ εἰς τὴν καρδίαν σου τὸ φόβον αὐτοῦ, καὶ ἵππ' ἔσθ' ἐκ τῆς εἰς τὴν ἀκαλοδύσει αὐτῆς ὡς ἂν πρὸς ἀκαλοδύσει εἰς τὸν κόσμον καὶ δέξωμαι σου τὰ γράμματα παρ' αὐτῶν, τὴν τῆς ἵππ' ἀκαλοδύσει σου ἡμῶν ἵππ' ἀκαλοδύσει ἀλάσταν. ὁ δὲ θεὸς ὁ κατελάσταν ἐκ τῆς οὐρανῶν, ἔεισελάσταν εἰς τὴν κοιλίαν τῆς ἀγίας παρθένου τῆς θεοτόκου διὰ τὸ σωτηρίαν τῆς ἀκαλοδύσει, ἐνοικήσῃ ἐν τῇ καρδίᾳ σου, ἔσθ' ἀπὸ δωξῆς ἐν τῇ

ANNO CHRISTI 787.

τάχα

ANNO
 CHRISTI
 787.

τὰ ἅ τῶν ἐνομοῦντάς σοι, & τὰ σκαν-
 δαλα ἐν ἑντάς ἢ πλεὺ εἰρῶν δωρή-
 σιται τῇ πάντων Χριστιανῶν ἐκκλησίᾳ
 εἰς τῶν αἰῶνας τῶν αἰῶνων. ἀμήν.

inhabitant, & scandala inue-
 hunt; pacemque cunctorum
 Christianorum ecclesiis largia-
 tur in sæcula sæculorum. Amen.

NOTÆ FRONTONIS DVCÆI
 SOCIETATIS IESV

in præcedentem epistolam.

¹ *Gregorii.*] Hadrianus pontifex in epistola ad Constantinum Ire-
 nes filium testatur, Gregorium II. & eius successorem Gregorium
 III. ad Leonem Isauricum de imaginibus scripsisse. Reperitur hæc e-
 pistola act. 2. Synodi II. Nicænæ, cuius inter alia hæc verba sunt: Qua
 de causa in magnam tribulationem vterque Gregorius Romani pon-
 tifices per ea tempora sanctissimi coniecti sunt; sapius etiam proauum
 vestræ serenitatis admonuerunt, ne sineret venerandas imagines de
 statu suo deiici.] Sed hanc secundi potius quam tertii esse epistolam
 vt credamus suadent quæ suo tempore gesta narrat pontifex, vt inter
 cetera illud de Rauenna a Longobardis occupata, & quod Dialogus
 hic auctor cognominetur. nam & hoc secundo Gregorio cognomen
 tribuit Cedrenus ad annum X. Leonis. Romæ autem Gregorius apo-
 stolicus vir, & Petri apostolorum coryphæi assessor, qui ob suas lucu-
 brationes Dialogi cognomen adeptus est, a Leone ob eius impieta-
 tem defecit, & pacto cum Francis inito, tributa Leoni denegauit,
 Anastasium ac socios anathemate feruit, imperatoremque multis e-
 pistolis, & a multis lectis, manifesto redarguit.] & Theophanes, qui
 falso inscribitur Paulus diaconus, lib. 21. Anno 9. imperii sui cœpit
 impius imperator Leo contra sanctas & venerandas imagines facere
 verbum. Quod cum didicisset Gregorius papa Romanus, tributa Ro-
 manæ vrbis prohibuit, & Italiæ, scribens ad Leonem epistolam do-
 gmaticam, non oportere imperatorem de fide facere verbum, & no-
 uitate violare antiqua dogmata ecclesiæ catholicæ, quæ a sanctis pa-
 tribus sunt prædicata. Idem legimus in libro pontificali, vnde Trithe-
 mius in libro de scriptoribus ecclesiast. hunc Gregorium virum
 doctum ac sanctissimum tradit plena eruditionis scripsisse quædam
 opuscula.

Ad interrogata Iustiniani responsonum lib. 1.

Contra Leonem August. lib. 1.

Ad Ioannem episcopum Constantinopolitanum lib. 1.

Epistolarum ad diuersos lib. 1.

Moritur anno Domini 731. indictione 14. 3. Idus Februarii.

Minus ergo mirum si Græcus siue interpres siue librarius, qui hanc
 exscripsit epistolam, Gregorio cognomen Dialogi addidit, cum Ce-
 drenus ipse memoria lapsus id egerit. Nam Gregorii illius magni hoc
 esse cognomen apud Græcos, ex quo Zacharias pontifex eius dialo-
 gos in Græcum sermonem conuertit, constat ex Græcis, Damasceno
 in orat. de fidelib. defunctis, Euthymio & Euchologio Græcorum

Concil. Tom. 19.

D

cap. 96. & Latino Sigeberto ad annū Christi 605. vt nimirum a Thaumaturgo, Nazianzeno, Nyssenoque distinguatur. Certe eiusdem interpretis imperitiæ tribuendum censeo, quod multa hic ἀναλόγουτα, nec satis cohærentia reperiantur. Qualecumq; tamen opusculum studio conseruandæ antiquitatis vulgamus ex illustrissimi cardinalis Caroli a Lotharingia Rhemensis archiepiscopi bibliotheca exscriptum, anno M. D. X C. quæ in monasterio sancti Remigii Rhemis seruat.

² *Ex prima tribu Dan.*] Hic error subest, ita forte tollendus, τῆς περὶ τῆς φυλῆς, καὶ τῆς τῆς Δαν, ex prima tribu & Dan. Legimus enim Exodi 31. Beseleel fuisse de tribu Iuda, quæ propter imperium ei delatum prima hic dici potest videri; & Ooliab, qui Eliab septuaginta Græcis, de tribu Dan. Loci etiam scripturæ qui sequuntur, non tam ad verbum quam ad sensum citantur.

³ *Non latria, sed habitudine.*] Sic locum Nicephori Constantino- polit. ex eius orthodoxo citatum vertit Turrianus noster lib. 1. pro Canonibus apost. cap. 25. Cum Christus initio prædicatus est, cum ea prædicatione coniuncta erat *ἡπεικώς*, id est, habitudine, prædicationis eius imaginis: & vt non adoratur imago propter se, sed propter prototypum; sic non est dicendum adorari eam absolute, sed *ἡπεικώς*, id est, relate: & vt purpura & imperator ea indutus vnum faciunt habitu, sic imago & prototypum eius vnum faciunt *ἡπεικώς*, id est, habitudine. In sententiis etiam patrum de imaginibus, quas Lutetiæ edidit G. Morelius, 1562. pag. 10. Ἐπὶ μὲν τῆς χειρὸς λατρευτικῆς περὶ κωνῆσις, καὶ φισικῆ. Ἐπὶ δὲ τῆς εἰκόνος τῆς χειρὸς, ἡπεικῆ ἢ περὶ κωνῆσις, ἑὸ μωνυμικῆ. Quæ sic redduntur ab interprete Euthymii Panopliæ tit. 19. *In ipso Christo est adoratio latria & naturalis: in imagine vero Christi est relatiua & æquiuoca.* Vide Franc. Suarez in 3. part. S. Thomæ disputat. 44. scet. 4.

⁴ *Ac si quidem imago.*] Horum similia sunt illa in eisdem sententiis de imaginibus pag. 16. καὶ εἰ μὲν ὅστις εἰκὼν τῆς κωνῆσις, λέγει μὲν κωνῆσις Ἰησοῦς Χριστὸς, &c. Porro quæ proxime sequuntur verba Leonis, cum inani arrogantia coniunctum habent insigne *μνημονικὸν ἀμάρτημα*. Non enim Ozias rex serpentem æneum confregit, sed eius nepos Ezechias, vt est 4. Reg. 18. v. 4. nisi forte alicunde didicerat Oziam e templo eduxisse serpentem æneum, Ezechiam confregisse: quale & illud est quod subiicit de Dauide, in templum siue tabernaculum illum introducente, Gregorius: quod, opinor, ex sacris literis non constat. Præterea nondum elapsi erant anni octingenti ab exordio legis euangelicæ. nam vt notat Cedrenus Græcus historicus, Leonis filius Constantinus imperare cœpit anno mundi 6236. ab incarnatione Domini 739.

⁵ *Improbum illum Ephesum.*] In ms. erat τῆς ἀθανάτου μάρτυρος Εφέσου. ac si quidem *μάρτυρος* legissem, improbum stultumque vertissem: sed verisimilius est nomen hic desiderari τῆς Θεοδοσίου τῆς Εφέσου, *Theodosii Ephesi episcopi*, qui a consiliis erat Constantino Copronymo,

ANNO
 CHRISTI
 787.

& vt hinc constat, Leoni patri. Cedrenus anno 13. Copronymi, *καὶ τῶν ἁγίων εἰκόνων ἀφάρμομον σωέδριον τλή. Ἐπικόπων σωέλεξεν, ὡν ἔξηρχε Θεοδοσιος ὁ υἱὸς Ἀψιδρίου ὁ Εφέσου, καὶ Γασηλαῖς ὁ Πέργης.* Quæ apud Theophanem, quem dicunt Paulum diaconum, ex interpretatione Anastasii bibliothecarii sic Latine efferuntur: *Contra sanctas imagines Concilium iniquum triginta octo episcoporum* (Cedreno CCCXXXVIII.) *congregauit, quorum primi erant Ephesus filius Absimari, & Pastillas Pergensis.* Sed addendum est, *Theodosius Ephesus.* nam & in VII. Synodo act. I. in confessione Basilii Ancy-rani dicitur falsum conciliabulum congregatum, cui præfuit Theodosius Ephesi episcopus, Sifinnius item Pergæ cognomine Pastillas. Idem testatur & Zonaras.

⁶ *Idcirco etiam laurata.*] Vocem Græcam retinuimus cum interprete veteri Synodi septimæ, vt quidem citatur a Franc. Balduino in lib. 3. Optati sub finem: Lauratis & iconibus, quæ mittuntur ad ciuitates vel regiones, obuuiadeunt populi cum cereis & incensis, non cæra perfusam tabulam, sed imperatorem honorantes. Quæ verba citata esse arbitror ab Hadriano papa in epistola ad Constantinum actione 2. Synodi VII. ex sermone in quintam diem paschæ. Nam cum regiæ figuræ & imagines in ciuitates inferuntur. & rursus act. 4. ex orat. in peluim. sic apud Gregorium lib. XI. registri epist. I. Cum venisset icon Focæ & Leontia, acclamatum est eis. & iconem Gregorius iussit in oratorio S. Cæsarii reponi. Extat lex Theodosii lib. 15. tit. 5. cod. Theod. de imaginibus imperatoriis.

⁷ *Iouinum spatharocandidatum.*] Narratur hoc ipsum a Paulo diacono lib. 21. Miscellæ (ita Theophanes verus auctor inscribitur) vbi quosdam regio homines occisos ait, Dei deponentes icona, quæ super magnam portam æneam posita cernebatur. & in vita sancti Stephani iunioris nuper a doctissimo Billio edita vna cum operibus Damasceni. Ceterum spatharium Cedrenus esse Romanis corporis custodem docet p. 139. *σπαθάριος ὁ σωματοφύλαξ;* & apud eundem *πρωτοσπαθάριος.* Spathariorum princeps Sergius anno I. Leonis appellatur, & a Curopalate inter magistratus imperatoriæ aulæ numeratur, qui & imperatoris *πρωτοσπαθάρων*, id est, enses gestasse principem genere proximum scribit. Meminit & Paulus diaconus pro Theophane inscriptus, lib. 22. inter nomina magistratuum quorundam Theophylacti candidati an. 25. Constantini Copronymi. Luithprandus Ticinensis lib. 6. c. 5. Turba post hos immensa vocatur protospatharorum, spathariorum, candidatorum, & id genus clientum. Ex utroque genere magistratus hoc spatharocandidati forte coa-luit.

⁸ *Sicut Martinum Constantinus.*] Paulus diaconus Constantem scribit lib. 18. nepotem Heraclii indict. 8. anno imperii sui nono S. Martinum & Maximum apud Chersonam & alia climata relegasse, quod Monothelitarum erroribus non fauerent. Idem Cedrenus anno eius 16. accidisse vult. Sed Constantinū hic appellat Gregorius quem-

Concil. Tom. 19.

D ij

admodum & Ado Viennensis in chronico an. 641. & catalogus imperatorum orientis Græcus, quem alii Constantem dicunt. Variant etiam auctores in nomine exprimendo percussoris eius, quem Zonaras & Cedrenus Μιζίζιον Αρμενιον, *Mizizium Armenium*, translator Theophanis, qui asseritur Paulus diaconus, Mitium; Constantinus Manasses in historia sua politicis versibus scripta Mixizium, & *πυρανεί Μιζίζιος ἀνὴρ ἐν Σικελίας*. Gregorius hic Nezeuxium dicit. Librarium culpa fortasse nomen barbarum immutatum est, vel interpretis Græci, qui & hic forte pro balneo ῥ ἱερόν scripsit. nam alii omnes in balneo non in templo Constantem necatum asserunt, aut aliter fando auditum Romæ fuit.

ANNO
CHRISTI
787.

⁹ *Ventos persequere.*] Alludit ad illud Ecclesiastici 34.2. *ὡς ὁ δραστήριος σκιαῖ, & διώκων ἀνέμοις. Quasi qui apprehendit umbram, & persequitur ventos; sic qui intendit in somniis.* Simile illud ex profanis. *Ανέμοις γεωργεῖς, Ventos colis*, in eos qui e suis laboribus nihil fructus reportant. & ex Clementis I. Stromate profertur, quod est Prouerb. 16.4. *Qui nititur mendaciis, hic pascit ventos: idem autem sequitur aues volantes.*

ΤΟΥ ΕΝ ΑΓΙΟΙΣ ΠΑΤΡΟΣ ΗΜΩΝ
ΓΡΗΓΟΡΙΟΥ ΠΑΠΑ ΡΩΜΗΣ
ΠΕΡΙ ΤΩΝ ΑΓΙΩΝ ΕΙΚΟΝΩΝ

πρὸς Λέοντα βασιλέα Ὁ Ἰσαυροῦ.

SANCTI PATRIS NOSTRI
GREGORII PAPÆ ROMANI
DE SACRIS IMAGINIBVS AD LEONEM
Isaurum imperatorem.

Epistola secunda.

Ἐπιστολή δευτέρα.

ACCIPIMVS vestri a Deo
conseruati imperii atque
in Christo fraternitatis literas
per Rufinum legatum vestrum
delatas; meque profusus vitæ
meæ tæduit, quod sententiam
non mutaris, sed in eisdem ma-
lis perseueres, nec ea quæ Chri-
sti sunt sapias, vt sanctos ac ce-
lebres miraculorum effectores
patres nostros ac doctores se-
cteris & imiteris. Neque vero

ΤΑ γράμματά τῆς ὑμετέρας θεο-
φρενήτου βασιλείας & ἐν Χρι-
στῷ ἀδελφότητος ἐδέξαμεθα διὰ Ρυ-
φίνου Ἐπρέσβεως ὑμῶν, & πάνυ ἀπέ-
γων τῆς ἐμῆς ζωῆς, ὅτι οὐ μετέγνωσ,
ἀλλὰ τοῖς αὐτοῖς κακοῖς ὀπιμῆεις, μὴ
φρονῶν πρὸς τὸ Χριστοῦ, & ἀκόλουθον
& μμητιῶν γνώσασθαι σε ἡμῶν ἀγίων & ἐν-
δόξων θαυματουργῶν ἡμῶν πατέρων
& διδασκάλων. & ἀπλῶς μὴ προφέρω